

Iz sveta tišine

**Predstavitev novega predsednika
Športne zveze gluhih Slovenije**

**Izvajanje posebnih socialnih
programov v letu 2013**

**Šport in kultura gluhih v
letu 2013**

**Kvalifikacije za evropsko
prvenstvo gluhih v futsalu**

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je marčevska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja. V tokratni številki lahko poleg predstavitev nekaterih posebnih socialnih programov, ki se izvajajo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, izveste, kdo je novi predsednik Športne zveze gluhih Slovenije, rezultate z državnih prvenstev gluhih v šahu in bowlingu, preberete poročilo o delovanju Programskega odbora za invalidske vsebine v programih RTV Slovenija ter se seznanite z dogajanjem v društvih. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste pri srčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, s pripisom 'za IST'.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavitve kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitve kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

IZDAJATELJ: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 SPLETNA STRAN: www.zveza-gns.si UREDNIK: Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si UREDNIŠKI ODBOR: Franci Mulej, Boris Horvat, Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Nataša Kordiš LEKTORICA: Barbara Perc OBLIKOVANJE: Matjaž Plut TISK: Farba, grafične storitve d. o. o. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici: Sekretariat Športne zveze gluhih Slovenije **Foto:** Sašo Letonja

Ko na koledarju obrnemo list in se pred nami pojavi mesec marec, se zavemo, da prihaja pomlad. Zima počasi izgublja svojo moč, gore pa belo pokrivalo. Dnevi so vse toplejši in noči se krajšajo. Pomlad je letni čas, ko rastline po zimskem počitku znova poženejo in zacvetijo.

Koledarsko se pomlad začne 21. marca na pomladansko enakonočje in konča 21. junija s sončnim obratom, imenovanim poletni solsticij. Enakonočje je dan, ko se sonce na nebu navidezno nahaja točno nad ekvatorjem. To se zgodi dvakrat letno – 21. marca, ko je na severni polobli pomladno enakonočje in s tem začetek pomladi, ter 23. septembra, ko je na severni polobli jesensko enakonočje in s tem začetek jeseni. Teoretično enakonočje pomeni, da je dan enako dolg kot noč.

Poletni solsticij ali sončev obrat je tisti trenutek v letu, ko je sonce ob poldnevu navidezno najseverneje ali najjužneje na nebu oziroma najvišje ali najnižje nad ekvatorjem. Poletni sončev obrat se običajno zgodi med 21. in 23. junijem. Takrat se začne poletje, dnevu

pa rečemo kres. Zimski sončev obrat se zgodi 21. decembra. Takrat se začne zima. Na južni polobli pa vse poteka obrnjeno (vir: Wikipedija).

Marec je tudi mesec, v katerem urne kazalce premaknemo za uro naprej. Zvončki so že pokukali iz zemlje, trobentice so zacvetele in narava se prebuja v vsej svoji veličini. Pustne šeme so uspešno pregnale zimo in kostume smo pospravili v omare. Vendar pa marec še ni mesec za menjavo zimskih oblačil. Večeri so sveži, čeprav je čez dan na soncu že prijetno toplo. Zato ne pozabimo na star slovenski pregovor, ki pravi: »Spomladi čim dalj gor, jeseni čim dalj dol.« Z drugimi besedami, spomladi se ne smemo prehitro sleči, jeseni pa ne predebelo obleči.

Marec je mesec, posvečen materam in ženam. Upam, da se nanje spomnite tudi ostale dni v letu, ne le na njihov praznik. Vsem ženam, materam ter dekletom želimo vesel praznik žena in da bi cvetje dobivale vse leto, ne le v marcu.

Adem Jahjefendić

S sekretarjeve mize

»Danes je prvi dan preostanka življenja.«

Dale Carnegie

Strokovno vodeni ogledi v ljubljanski Narodni galeriji

Vsako prvo nedeljo v marcu, aprilu, septembru in oktobru je organiziran strokovno vodeni ogled ljubljanske Narodne galerije s tolmačem za slovenski znakovni jezik. Vstop je prost. Nedeljski javni ogledi so vodeni in prilagojeni za gluhe in naglušne.

Narodna galerija v Ljubljani (vir: Wikimedia)

Sklep Ministrstva za kulturo

Z velikim pričakovanjem smo čakali na sklep Ministrstva za kulturo o sofinanciranju izbranih projektov za senzorne invalide. Tudi za leto 2014 so izbrali projekte Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, čeprav v zmanjšanem obsegu. Vsako leto trepetamo pred temi razpisi in za sredstva, ki so življenjskega pomena za našo dejavnost.

Upravni odbor Socialne zbornice Slovenije

Aktivno sem sodeloval na seji upravnega odbora Socialne zbornice Slovenije, kjer smo med drugim potrdili poročilo za leto 2013 ter načrt oziroma smernice za delo v prihodnje. Ker nas v letu 2014 čakajo volitve v organe ter sprejem kodeksa, je delo na tem področju precej obsežno.

Ohranjanje zdravja – novi zloženci

Izdali smo zloženko, s katerima bomo našim uporabnikom še bolj približali zmogljivosti za ohranjanje zdravja, ki na prijazen način s fotografijami

predstavita posamezne počitniške enote. Zloženske bomo razdelili društvom in posameznim uporabnikom.

Zloženske

Gledališka predstava Plemena

V prizadevanjih, da bi gluhih in naglušnim ljubiteljem kulture omogočili uživanje v gledališki umetnosti, smo v sodelovanju z ljubljanskim Cankarjevim domom organizirali ogled gledališke predstave Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta z naslovom Plemena, ki se pogloblja v položaj gluhih oseb v sodobni družbi. Britanska avtorica Nina Raine, pravnukinja ruskega pisatelja Borisa Pasternaka, je z omenjenim dramskim delom leta 2010 na mah

Plemena (foto: Luca Quaia)

osvojila svetovne gledališke odre, tržaška odrska postavitev v prodorni režiji Matjaža Latina pa predstavlja slovensko praižvedbo. Uprizoritev v Cankarjevem domu je bila tolmačena v slovenski

znakovni jezik, Linhartova dvorana pa je opremljena z indukcijsko zanko za osebe s slušnim aparatom, tako da so gluhi in naglušni predstavo lahko spremljali nemoteno in v celoti.

Vodeni ogled Ljubljane s predsednikom republike Borutom Pahorjem

Združenje turističnih vodnikov Slovenije ter Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije sta združila dan slovenskega znakovnega jezika in svetovni dan turističnih vodnikov. Ob prazniku vodnikov sta bila organizirana brezplačno vodenje in ogled prestolnice s predsednikom republike Borutom Pahorjem. Vodenje je bilo prilagojeno tako gluhim (tolmačeno v slovenski znakovni jezik) kot naglušnim (s FM sistemi). Ob ogledu so potekali tudi neformalni pogovori med predsednikom Pahorjem ter predsednikom Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladenom Veršičem.

Brezplačni tečaji slovenskega znakovnega jezika

Na Zvezi in v društvih smo v sklopu leta slovenskega znakovnega jezika organizirali nekaj tečajev slovenskega znakovnega jezika z namenom njegovega širjenja in promocije.

Posodobitev Kodeksa etičnih načel v socialnem varstvu

Skoraj dvajset let po njegovem nastanku je bila sprejeta odločitev za posodobitev Kodeksa etičnih načel v socialnem varstvu. Predlog za posodobitev sta neposredno podprla upravni odbor in skupščina Socialne zbornice Slovenije, na pobudo omenjene zbornice pa se je oblikovala tudi komisija za posodobitev kodeksa. Po javni razpravi oziroma javnemu pozivu, na katerega je prispelo šest predlogov sprememb, smo članice in člani komisije začeli z aktivno pripravo predlogov za prenovo. Komisijo sestavljamo predsednik strokovnega sveta Socialne zbornice Slovenije, ki je hkrati predsednik komisije, Brane But, podpredsednica komisije dr. Ana M. Sobočan s Fakultete za socialno delo, predsednik upravnega odbora Socialne zbornice Slovenije Matjaž Juhart, predsednica častnega rabsodišča Socialne zbornice Slovenije Jelka Fužir, član upravnega odbora Socialne zbornice Slovenije Imre Jerebic, dr. Srečo Dragoš s Fakultete za socialno delo, Slavica Smrtnik iz humanitarnega društva Novi Paradoks, generalni sekretar Socialne zbornice Slovenije dr. Bojan Regvar ter mag. Urška Borišek Grošelj iz strokovne službe Socialne zbornice Slovenije.

Izhodišče posodobitve kodeksa je predvsem v dejstvu, da družbeni pogoji in življenjske situacije postajajo čedalje bolj raznolike, s tem pa se spreminjajo, postajajo celovitejše in zahtevnejše tudi reakcije nanje, ki jih morajo posredovati službe na področju socialnega varstva. Ker se v strokovni praksi obenem pojavlja veliko število specifičnih in vedno novih situacij, so poleg teorij, metod in izkušenj izjemnega pomena tudi vrednotno jedro strokovnega dela oziroma etična načela, ki naj vodijo ravnanje. Kodeks podaja relevantna etična načela za področje poklicev socialnega varstva, zato je pomembno, da je dokument občasno osvežen tako, da poleg svoje temeljne in univerzalne narave ponuja tudi okvir za sodobne oziroma aktualne izzive. Pri pripravi predloga za posodobitev kodeksa smo bili članice in člani komisije še posebej pozorni na to, da smo besedilo osvežili z vidika sodobnega strokovnega jezika, konceptov in izkušenj iz prakse. Dejstvo, da Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu zavezuje zaposlene in prostovoljce v številnih organizacijah, različnih poklicih, dejavnostih, nalogah ter različnih strokovnih profilov, namreč zahteva, da je poskrbljeno za to, da njegovo besedilo lahko nagovori prav vse, da so vanj socializirani in da lahko v navezavi z njim odgovarjajo za svoje strokovno delo. Zato komisija deležnike poziva k razpravi, v kateri naj bi se v javnem dialogu z zainteresirano strokovno javnostjo oblikovali predlogi za dokončno posodobitev kodeksa.

Nova storitev RTV 4D

Lansko jesen je Multimedij-ski center RTV Slovenija ponudil novo storitev RTV 4D (<http://4d.rtv slo.si>), ki na enem mestu ponuja ogled televizijskih in radijskih programov v živo, arhiv oddaj in prispevkov ter podroben spored. Storitve je kot aplikacija za mobilne naprave ter za nekatere naprednejše televizijske sprejemnike na voljo na spletu. Med drugim omogoča tudi ogled številnih oddaj s podnapisi.

Sodelavke in sodelavci oddelka za podnaslavljanje Multimedijskega centra mesečno podnaslovijo več sto oddaj domače in tuje produkcije. Oddaje je na televizijskih sprejemnikih z uporabo teleteksta možno spremljati s podnapisi (www.rtv slo.si/podnaslavljanje). Omenjena možnost, ki jo RTV Slovenija zagotavlja že dobrih dvajset let, je namenjena predvsem gluhim in naglušnim, prav pa lahko pride tudi drugim, na primer starejšim in otrokom. Podnaslovljene oddaje lastne produkcije so po novem

na voljo tudi na spletu (<http://4d.rtv slo.si/>) ter na mobilnih napravah (<http://mobilni.rtv slo.si>). Opremljene so z mednarodnim znakom za gluhotu in naglušnost, poiskati pa jih je možno tudi v arhivu z izbiro možnosti »s podnapisi«. Nekatere oddaje so opremljene z barvnimi podnapisi, kar uporabnikom omogoča lažje spremljanje oddaj z več govorcami. Poleg podnaslovljenih oddaj Multimedijски center v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije v spletnem in mobilnem arhivu objavlja tudi nekatere oddaje, ki so opremljene z znakovnim jezikom (Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Zrcalo tedna, Infodrom). Več o uporabi storitve za gluhe in naglušne je na voljo v posebni video predstavitvi na spletnem naslovu <http://4d.rtv slo.si/arhiv/mmc-novice/174259379>.

Volitve v organe Športne zveze gluhih Slovenije

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je ena najstarejših invalidskih organizacij v Sloveniji, saj njeni začetki segajo v daljno leto 1931, ko je bilo ustanovljeno Društvo gluhonemih Dravske banovine.

Športna zveza gluhih Slovenije je samostojno telo, ki deluje znotraj Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter povezuje športne sekcije trinajstih društev gluhih in naglušnih. Šport je področje, na katerem so gluhi od začetka svojega prostovoljnega združevanja vedno dosegali dobre rezultate. Leta 1924 so gluhi v Parizu ustanovili Svetovno organizacijo za šport gluhih, istega leta pa so bile organizirane prve svetovne igre gluhih športnikov. Gluhi v športu vidijo privlačno dejavnost za njihove socializacijske potrebe. Za gluhe športnike uspešnost v športu predstavlja možnost postati enakovreden v svetu tistih, ki normalno slišijo. Gluhi so tudi edina invalidska populacija, ki si prizadeva dosežati vrhunske rezultate na tekmovanjih, kjer jih dosegajo zdravi ljudje. Gluhi športniki se vključujejo v dve krovni organizaciji: Mednarodni komite za šport gluhih na svetovni ravni ter Evropsko organizacijo za šport gluhih na evropski ravni. Udeležujejo se olimpijskih iger ter svetovnih in evropskih prvenstev gluhih.

Športna dejavnost gluhih v Sloveniji ima pestro zgodovino. Ob ustanovitvi društva gluhonemih Dravske banovine v Ljubljani leta 1931 je bila ena od prvih akcij društva vključevanje gluhih v telovadno društvo Sokol pod vodstvom Avgusta Humarja. Omenjeno društvo lahko štejemo za prvo športno organizacijo gluhih v Sloveniji. Prav je, da omenimo, da je gluhi smučar Anton Kogovšek kot prvi slovenski športnik na zimskih olimpijskih igrah

gluhih v Oslu leta 1953 osvojil prvi medalji, srebrno in bronasto v slalomu ter v kombinaciji.

Letos se je iztekel štiriletni mandat organom Športne zveze gluhih Slovenije, zato je na podlagi statuta Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, spremenjenega pravilnika o delovanju Športne zveze gluhih Slovenije, potrjenega na redni seji predsedstva, ter sklepa z iste seje Športna zveza gluhih Slovenije razpisala volitve v svoje organe, ki so jih izvedli na volilni seji predsedstva v sejni dvorani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Športna zveza gluhih Slovenije je vsem društvom razposlala razpis za kandidacijo. Na podlagi izvedenih volitev je predsedstvo potrdilo mandate.

Za predsednika je bil izvoljen Robert Žlajpah, za podpredsednico Sabina Hmelina, za članico sekretariata Marta Vavpetič, za ostala dva člana pa Tone Petrič in Matjaž Juhart. Pred novim vodstvom so glede na gospodarsko krizo in okleščeni proračun za leto 2014 veliki in zahtevni projekti, kot so evropsko prvenstvo v kegljanju v Celju, evropsko prvenstvo v bovlingu na Dunaju, evropsko prvenstvo v odbojki na mivki v Alanyi, evropsko prvenstvo v futsalu v Sofiji, mladinski pokal v tenisu v Hamburgu in jesenske priprave na zimske olimpijske igre gluhih, ki bodo konec februarja 2015 v ruskem Hanti-Mansijsku. Novoizvoljenemu vodstvu čestitamo in mu želimo uspešen mandat.

Skupinska

Pripombe k Operativnemu programu za izvajanje evropske kohezijske politike

V sodelovanju z Nacionalnim svetom invalidskih organizacij Slovenije smo sodelovali pri pripravi pripomb na dokument, ki ne omenja invalidskih organizacij, katere bi morale biti glede na svoje izkušnje in uspešnost pri izvajanju posebnih socialnih programov vključene v primere ukrepov in med upravičence za sredstva pri vsaj nekaterih specifičnih ciljnih.

Sklep o potrditvi učbenika *Naučimo se slovenskega znakovnega jezika 3*

Prejeli smo sklep Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje o potrditvi tretjega učbenika od 1. do 9. razreda osnovne šole ter od 1. do 4. letnika srednje šole. Omenjena potrditev predstavlja dodatno spodbudo za nadaljnje delo.

Svet Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik

Aktivno smo sodelovali na seji sveta Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik, kjer smo med drugim potrdili poročilo za leto 2013 ter načrt oziroma smernice za delo v prihodnje.

Poročilo za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij

Potekali so sestanki predsednikov in sekretarjev ter postopki za oddajo poročila za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij za leto 2013. Vzporedno s tem nas je na Zvezi društev gluhih in naglušnih obiskal revizor, ki je pregledal naše poslovanje. Po zaključku revizije bomo sklicali sestanek nadzornega in upravnega odbora, ki bosta potrdila poročila in načrt dela.

Spremljevalne aktivnosti v letu slovenskega znakovnega jezika

- **21. februar 2014 ob 12. uri:** vodeni ogled Ljubljane s predsednikom republike Borutom Pahorjem,
- **1. marec 2014 ob 18. uri:** ogled gledališke predstave

Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta z naslovom Plemena, tolmačene v slovenski znakovni jezik; dvorana je z indukcijsko zanko prilagojena tudi za naglušne,

- **2. marec 2014** ter vsaka prva nedelja v aprilu, septembru in oktobru: vodeni ogled zbirke v ljubljanski Narodni galeriji s tolmačem za slovenski znakovni jezik; vstop prost,
- **13. marec 2014 ob 10. uri:** športna prireditev Košarkarske zveze Slovenije, Športne zveze gluhih Slovenije ter Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana,
- **14. november 2014 ob 10. uri:** posvet v Državnem svetu o pravici gluhih otrok do izobraževanja v svojem jeziku,
- **14. november 2014 ob 18. uri:** svečana razglasitev dneva slovenskega znakovnega jezika in kulturni program z naslovom *Moje roke so moj jezik*; slavnostna govornica bo predsednica Vlade mag. Alenka Bratušek,
- slovar slovenskega znakovnega jezika in tečaji slovenskega znakovnega jezika na spletni strani www.zveza-gns.si.

Matjaž Juhart

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Novi predsednik Športne zveze gluhih Slovenije Robert Žlajpah se predstavi

Po izobrazbi sem grafični tehnik in član Mestnega društva gluhih Ljubljana. Težko naglušen sem od rojstva. Obiskoval sem vrtec v Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani, kjer sem ostal do 4. razreda osnovne šole, nato pa šolanje nadaljeval v osnovni šoli za slišče ter na štiriletni srednji šoli, ki sem jo uspešno zaključil.

V Mestnem društvu gluhih Ljubljana že dobrih sedem let vodim športno sekcijo. Pred nastopom sedanje funkcije sem sodeloval pri organizaciji evropskega prvenstva gluhih v košarki leta 2004, kjer sem delal kot prostovoljec. Prav zaradi omenjenih izkušenj sem se odločil za vodenje športne sekcije v društvu. Po naravi sem tehnično organiziran človek, ki ve, na koga se obrniti. Sam sem uspešno organiziral in izpeljal večino športnih dogodkov v društvu. V tem času sem pridobil tudi veliko poznanstev na področju športa sliščih. Kot nadomestni predsednik Športne zveze gluhih Slovenije sem v enoletnem mandatu pridobil dragocene izkušnje na višji ravni športa gluhih.

Za vnovično kandidaturo za štiriletni mandat predsednika Športne zveze gluhih Slovenije sem se odločil, ker želim, da dvignemo nivo športa gluhih na področju tekmovanj ter izboljšamo delo v športni zvezi. Med drugim moramo podpreti obetavne športnice in športnike, da bodo tekmovali na tekmovanjih gluhih na mednarodnem nivoju. Obetavni športniki in ekipe so po mojem mnenju v panogah, kot so košarka, ki predstavlja vlečnega konja v športu gluhih, futsal, odbojka, bovlina, tenis, smučanje ter v vseh športnih panogah, v katerih lahko uspešno konkuriramo na mednarodnem nivoju. Več aktivnosti in spodbude pa želim vključiti zlasti v zagon mladih gluhih športnikov in športnic.

Na državni ravni bi rad uvedel izbor državnih prvenstev na vsaki dve leti. To bi pripomoglo k boljši ter lažji rezervaciji dvoran in igrišč. Delegati Športne zveze gluhih Slovenije bi imeli dovolj časa za vnaprejšnji ogled in odločitev o njihovi primerosti za izvedbo omenjenih prvenstev.

Največji izziv zame bo Zakon o športu, v katerega bi radi s pogajanjem med Športno zvezo gluhih Slovenije in državo vnesli besedno zvezo šport gluhih, s tem pa bi država dokončno priznala to področje.

Največjo pozornost bom namenil navezovanju stikov z Zvezo za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskim

komitejem in z Olimpijskim komitejem Slovenije ter se z njima pogajal za pridobitev večjega pomena športa gluhih na področju financiranja in poenotenja kategorizacije gluhih športnikov. Prek povezovanja z omenjenima organizacijama lahko zagotovimo tudi skupno trženje za gluhe športnice in športnike.

Pomembno bo tudi povezovanje s šolskimi centri gluhih, da jih seznanimo s športom gluhih ter pridobimo za sodelovanje z obetavnimi športniki. V njih bo treba prepoznati nadarjene ter obetavne gluhe in integrirane gluhe športnike ter jih vključiti v šport gluhih in navdušiti za državna ter večja mednarodna tekmovanja gluhih.

Želim si tudi, da bi se povezali s Fakulteto za šport, kjer se izobražujejo strokovni kadri, ter šport gluhih promovirali prek trenerjev, ki se ukvarjajo z njim.

Osebnostno zagovarjam in uveljavljam demokratični slog vodenja, hkrati pa tudi povezanost delovanja na vseh področjih s sprejemanjem pomembnih odločitev sekretariata Športne zveze gluhih Slovenije v dani zelo omejeni in tvegani finančni situaciji zaradi gospodarske krize v državi.

Skušal bom pridobiti sponzorje za udeležbo reprezentanc na večjih tekmovanjih, kot so evropsko- in svetovno prvenstvo ter priprave športnikov nanju. Prav tako bom skušal prepričati medije, da si gluhi športniki glede na rezultate zaslužijo več pozornosti, tudi v najbolj branih časopisih.

Moja prednost je v komunikaciji, saj s sliščim svetom lahko komuniciram z neposrednim pogovorom ter s tem lažje navezujem stike z njim. V enoletnem mandatu nadomestnega vodenja Športne zveze gluhih Slovenije mi je uspelo pridobiti in ohraniti zelo pomembne stike s športnimi zvezami ter ostalimi institucijami.

Robert Žlajpah

Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2013

Center možnosti – tehnično-informacijska pisarna

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije imamo tehnično-informacijsko pisarno, v kateri so predstavljeni različni tehnični pripomočki, ki osebam z okvaro sluha z ali brez slušnega aparata in uporabnikom polževega vsadka pomagajo razumeti in razločevati glasovni govor. V njej lahko uporabniki pred nakupom preizkusijo različne tehnične pripomočke, svetujemo in pomagamo pa jim tudi pri njihovi izbiri.

Predstavitve tehničnih pripomočkov

Program, v katerega je aktivno vključenih 575 oseb, se izvaja vse leto kot svetovanje po telefonu in elektronski pošti, vsak dan, po predhodnem naročilu pa se izvaja tudi neposredno delo z uporabniki. Uporabnikom sta na voljo svetovalec za področje tehničnih pripomočkov ter za področje varstva potrošnikov in zdravstvenega zavarovanja. V letu 2013 smo izvedli šest predstavitev tehničnih pripomočkov v različnih društvih, knjižnicah in občinskih prostorih, tri dni pa sodelovali na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, kjer je naš razstaveni prostor obiskalo več kot tisoč oseb. Na predavanjih je bilo v povprečju prisotnih dvanajst slušateljev – gluhih, naglušnih in njihovih svojcev. Aktivno posodabljam tudi virtualni zemljevid dostopnosti slušnih zank na območju celotne Slovenije, ki je na voljo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Naglušne osebe kažejo velik interes za tehnične pripomočke. Omogočajo jim, da postanejo aktivni člani družbe in so opaženi. Program dobro opravlja svoj namen in dosega vse zastavljene cilje.

Udeleženci okrogle mize

Na Festivalu za tretje življenjsko obdobje smo osebam z okvaro sluha in njihovim svojcem predstavili naše programe in tehnične pripomočke ter jim svetovali o možnostih njihove uporabe in nakupa. Razdelili smo tudi veliko informativnega gradiva, naš razstaveni prostor pa je v treh dneh obiskalo več kot tisoč oseb.

Problemi, ki ostajajo, so plačilo tehničnih pripomočkov (uporabniki jih morajo plačati iz lastnega žepa), ni jih v redni prodaji, mnogi pa si jih zaradi nizkih dohodkov sploh ne morejo privoščiti. Opaziti je, da mnoge starejše osebe sicer imajo slušni aparat, a se pritožujejo, da iz različnih razlogov ne dosega njihovih pričakovanj o izboljšanju razumevanja govora.

Predavatelji

Usposabljanje naglušnih za aktivno življenje in delo

V program zagovora pravice do posebnih socialno-govornih in akustičnih prilagoditev za naglušne osebe pri premagovanju komunikacijskih ovir v sliščem okolju smo vključili individualno

svetovanje, pravno pomoč, delovanje odbora naglušnih, obveščanje in delo z javnostmi ter izdelavo informativnih gradiv. Omenjeni program je tesno povezan s programom Centra možnosti, saj poleg predstavitve tehničnih pripomočkov naglušne osebe informiramo o pravicah do slušnega aparata, njegovi uporabi, pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, pravicah iz naslova pokojninsko-invalidskega zavarovanja in nadomestilih za telesno okvaro.

Udeleženci predavanja

Program se izvaja vse leto kot svetovanje po telefonu in elektronski pošti, vsak dan, po predhodnem naročilu pa se izvaja tudi neposredno delo z uporabniki. Poleg tega je vanj zajeto brezplačno individualno svetovanje pravnega svetovalca na področju varstva potrošnikov in zdravstvenega zavarovanja. V letu 2013 smo izvedli šest predavanj o pravicah uporabnikov do slušnega aparata v različnih društvih, knjižnicah in občinskih prostorih, tri dni pa sodelovali na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, kjer je naš razstavni prostor obiskalo več kot tisoč oseb. Slušatelje predavanj smo seznanili s pravicami do slušnega aparata, postopki njegove pridobitve in pravicami iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, predvsem pa

Pred knjižnico Mirana Jarca v Novem mestu

smo jih opozorili, na kaj morajo biti pozorni pri njegovi menjavi, preizkusu in testiranju. V Novem mestu smo pred knjižnico Mirana Jarca skupaj z Društvom gluhih in naglušnih Dolenjske in Bele krajine postavili stojnico ter javno opozorili na problematiko gluhih in naglušnih. Mimoidočim, ki so imeli težave s sluhom, smo dali koristne informacije in jim razdelili informativno gradivo.

Naš pravni svetovalac je pripravil 32 različnih pravnih mnenj in nasvetov. Na območju celotne Slovenije smo skupaj z društvi razdelili okoli 2500 informativnih zloženkov o pravicah do slušnega aparata. Na Festivalu za tretje življenjsko obdobje smo osebam z okvaro sluha individualno svetovali o postopkih pridobitve slušnega aparata in njegovem vzdrževanju. V preteklem letu je bilo prek telefonskega in pravnega svetovanja, individualnih obiskov, predavanj in predstavitve na festivalu v program aktivno vključenih 575 oseb.

Naš razstavni prostor na festivalu

V letu 2013 je potekalo imenovanje novih članov odbora naglušnih pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, saj je prejšnjemu odboru potekel štiriletni mandat. Prav tako sta bili imenovani nova predsednica in podpredsednica odbora. Na prvi seji 19. septembra je bil oblikovan novi odbor naglušnih, ki deluje v sestavi: predsednica Darja Pajk, podpredsednica Jelka Močnik ter člani Branko Gornjec, Franc Forštner, Marko Štanta, Daniel Grubor in Jasna Urban.

Odbor naglušnih se je v lanskem letu sestal na treh sejah, kjer smo potrdili načrt dela, opozorili na probleme, s katerimi se srečujejo naglušne osebe v društvih, pregledali poročilo o delu za preteklo leto, predlagali udeležence na skupščini Evropske zveze naglušnih, ki je potekala v Pragi, ter podali predloge in smernice za nadaljnje delo.

Aprila so se predstavniki odbora naglušnih ter Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

udeležili generalne skupščine in konference, ki jo je v Pragi organizirala Evropska zveza naglušnih skupaj s Češko zvezo gluhih in naglušnih. Na skupščini je bila predstavljena Praška deklaracija z motom »boljša kakovost življenja naglušnih v Evropi«, ki so jo ob koncu podpisali predstavniki vseh nacionalnih organizacij, prisotni na skupščini in konferenci. V imenu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije jo je podpisal nekdanji podpredsednik Zveze Franc Kos. Z deklaracijo so evropske institucije pozvali, naj podprejo pravico do dostopnosti in enakosti naglušnih v Evropski uniji.

Mnogo uporabnikov in njihovih svojcev nam je sporočilo, da imajo težave pri pridobivanju slušnega aparata, saj jih dobavitelji ne obvestijo o možnosti pridobitve brez doplačila. Pogovori med upravičenci do aparata in dobavitelji največkrat potekajo le o višini doplačila za aparat. Težave pa se pojavljajo tudi pri popravilih in vzdrževanju, saj merila za doplačilo in vzdrževanje niso jasno postavljena. Res pa je tudi, da se nekateri uporabniki ne držijo navodil, ki jih prejmejo od prodajalcev, da je potrebno aparat vsako leto prinesiti na čiščenje in vzdrževanje.

Franc Kos podpisuje Praško deklaracijo

Glasiilo Iz sveta tišine

V glasilu Iz sveta tišine smo informirali gluhe in naglušne člane ter njihove svojce, starše gluhih in naglušnih otrok, tolmače slovenskega znakovnega jezika, strokovnjake s področij dela z osebami z okvaro sluha in druge.

V njem smo mesečno objavljali aktualne informacije ter poročali o dogodkih s področja delovanja društev gluhih in naglušnih ter Zveze. Objavljeni prispevki, prilagojeni gluhim bralcem, so se navezovali na življenje in delo gluhih, naglušnih in gluhoslepih, pa tudi na informacije javnega značaja s področja zakonodaje, ki se nanaša na življenje in delo uporabnikov omenjenega programa. Poročali

smo o aktualnih mednarodnih dogodkih iz sveta gluhih in naglušnih, kot so skupščina Evropske zveze gluhih in Evropske zveze naglušnih, Evropski invalidski parlament, skupščina Evropskega foruma tolmačev znakovnega jezika, evropska konferenca tolmačev znakovnega jezika ter kongres Mednarodnega komiteja za šport gluhih. Pisali smo o dosežkih gluhih in naglušnih športnikov na evropskih in državnih prvenstvih ter olimpskih igrah gluhih, ki so lani potekale v Sofiji.

V oktobrski številki smo največ pozornosti namenili dogodkom ob praznovanju mednarodnega dneva gluhih in slavnostni akademiji, ki je potekala v Novi Gorici, novembrsko številko pa tematsko zaokrožili s koristnimi informacijami za naglušne osebe o slušnih aparatih, načinu komuniciranja in težavah, s katerimi se najpogosteje soočajo. Vse leto smo objavljali tudi informacije, pomembne za naše bralce, ter jim na razumljiv način približali težje razumljive vsebine s področja pravic in zakonodaje.

Veliko je bilo tudi poučnih tem, nasvetov in življenjskih zgodb. Pisali smo o razvoju mednarodne kretnje, programu Svit, dednosti in gluhoti, kodeksu storitev zdravja na daljavo, komunikaciji z gluhihimi in naglušnimi, kulturnem bazarju v Cankarjevem domu, reformi trga dela, tehnologiji in tolmačih, temeljnih postopkih oživljanja, odprtih vprašanih življenja v tišini, kulturnih delavnicah, dostopnosti do informacij in komunikacij za gluhe, naglušne ter gluhoslepe, prostovoljcu leta, naglušnosti, slušnih aparatih, živi knjižnici v Novem mestu, mednarodnem projektu Clear, mednarodni konferenci Skupaj za zdravje ter o tem, kako slišča populacija doživlja osebe z okvaro sluha.

Glasiilo smo predstavili na Festivalu za tretje življenjsko obdobje. Zanj je vladalo veliko zanimanje predvsem med starejšimi obiskovalci, in mnogi so nas prosili, naj jih vključimo med njegove prejemnike. Objavljamo ga tudi na spletni strani www.zveza-gns.si/iz-sveta-tisine, kar omogoča dostopnost gluhim in naglušnim, ki niso člani naših društev, ter zainteresiranim javnostim. Lani smo med njegove prejemnike vključili 55 večjih slovenskih knjižnic. V preteklem letu smo izdali devet številok v nakladi 3700 izvodov. Ena številka je bila dvojna (januar in februar), ena pa trojna (junij, julij in avgust). Glasiilo je v povprečju obsegalo 32 strani. Posebej nas veseli, da se je povečalo število avtorjev, ki nam pošiljajo svoje prispevke. Našteli smo jih kar 72, in to kljub temu da prispevkov ne honoriramo.

Adem Jahjefendić

Poročilo o delovanju Programskega odbora za invalidske vsebine v programih RTV Slovenija

Programski odbor za invalidske vsebine v programih RTV Slovenija sestavlja devet predstavnikov različnih invalidskih organizacij, izbranih na predlog Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije. Sama sem že drugi mandat (šest let) članica in namestnica predsednika odbora. Mandat članov traja štiri leta. Gluhi in slepi sta stalna člana odbora, saj sta ti dve kategoriji invalidov edini, ki potrebujeta prilagoditev televizijskih programov. Gluhi in naglušni potrebujemo tolmača ter podnaslavljanje s teletekstom, slepi pa zvok in zvočni opis dogajanja.

V času mojega mandata smo imeli že prek dvajset sestankov odbora. Obravnavamo vsebine za invalide v vseh medijih RTV Slovenija ter potrjujemo poročila o realizaciji in programsko-produkcijski načrt za naslednje leto. Mednje spadajo trije radijski programi, trije televizijski programi, TV Koper in TV Maribor ter multimedijski center MMC. Dajemo tudi predloge za izboljšavo in pestrost invalidskih vsebin v rednih programih RTV Slovenija.

V drugem mandatu so tri predlagane kandidate za člane odbora samovoljno zamenjali in imenovali druge. Na prvi seji novega odbora je novi član takoj po konstituiranju odbora in izvolitvi predsednika ter namestnika napadel oddajo Prisluhnilimo tišini kot preživeto in nezanimivo, ki bi jo bilo treba ukiniti, saj je nihče ne gleda. Bila sem zelo ogorčena, saj je oddaja na sporedu že več kot trideset let ter za gluhe in naglušne zelo pomembna, ker v njej prikazujemo svet tišine, ki ga žal še vedno zelo slabo poznamo. Z njo javnosti ozaveščamo o problemih in težavah oseb z okvaro sluha, pa naj bodo to gluhi, naglušni, gluhoslepi ali osebe s polževim vsadkom. Pritrdilo mi je nekaj članov odbora in ljudje, ki delajo na programih. Na vseh sejah sem v imenu gluhih in naglušnih podala že veliko predlogov za izboljšanje dostopnosti programov za populacijo z okvaro sluha, kar je razvidno tudi iz zapisnikov.

Čeprav se tehnologija bliskovito razvija, je dostopnost gluhim in naglušnim do vsebin pogosto ovirana. RTV Slovenija še vedno nima naprave, ki bi avtomatsko prevajala glas v podnapise. Dokler je tehnikom ne bo uspelo razviti, bo za osebe z okvaro sluha televizijsko oddajanje informacij v živo nedostopno, razen v delih, ki bodo tolmačeni.

Naj pohvalim RTV Slovenija, kjer je podnaslovljena velika večina dokumentarnih, otroških, mladinskih in izobraževalnih programov. Kljub temu pa je zelo

RTV Slovenija

malo tolmačenih oddaj, ki so gluhim uporabnikom najbolj razumljive. Najpogostejši problem za to so finančna sredstva in žal smo gluhi tisti, ki to najbolj občutimo.

Pri prehodu iz analogne v digitalno televizijo so nam ognjevitno razlagali, kaj nam bo le-ta omogočila. Gluhi naj bi med drugim dobili možnost prek posebnega kanala priklicati tolmača, vedno ko bi jim bil teletekst premalo razumljiv in prehiter. Žal je resnica precej drugačna. Vzemimo na primer dopoldansko oddajo, s katero gluhi ni-

mamo kaj početi, saj ni niti podnaslovljena, kaj šele tolmačena. Zato sem predlagala, da bi podnaslovlili vsaj različne svetovalne oddaje, ki so na sporedu vsak dan, in bi si jih osebe z okvaro sluha lahko ogledale med ponovitvijo čez nekaj ur na drugem programu.

Še vedno velja pravilo, da pol ure pred informativno oddajo prevedejo vsebino novinarskih prispevkov, in tako imamo tudi gluhi in naglušni možnost, da jo spremljamo prek vključenega teleteksta. Primerneje pa bi bilo, če bi imeli možnost oddajo spremljati s tolmačem na tretjem programu.

Otroci in mladostniki radi gledajo oddajo Zgodbe iz školjke. Lani se je zgodilo prvič, da je bilo kar 92 od 96 oddaj tolmačenih v znakovni jezik. To je za gluho mladež čudovito, saj vemo, da gluhi ne poznamo pravljič. Slišiči starši gluhih otrok so v zelo majhni meri seznanjeni z znakovnim jezikom, da bi v njem otrokom lahko pripovedovali pravljičice, zato so le-ti prikrajšani za lepoto pravljičnega sveta. Če odrasle gluhe osebe vprašamo, o čem pripovedujejo pravljičice Sneguljčica, Pepelka in Mala morska deklica, bodo le redke poznale njihovo vsebino. Prvič se je zgodilo tudi, da je RTV Slovenija predvajala skoraj vse posnetke tekem, ki jih je ekipa Spletne TV Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije pošiljala z olimpijskih iger gluhih v Bolgariji.

V preteklem letu je programski odbor po dolgih usklajevanjih dobil koordinatorko invalidskih vsebin Matejo Vodeb, ki je na nacionalni televiziji zaposlena kot producentka izobraževalnih oddaj. Začetek njenega dela na omenjenih vsebinah je zelo spodbuden, zato si želimo, da ji ne bi zmanjkalo izzivov.

Programski odbor se je zahvalil vodstvu RTV Slovenija, da je kljub finančnim težavam oprostil plačevanje RTV prispevka tako velikemu številu invalidov ter za veliko zastopanost invalidskih vsebin v rednih programih.

V prihodnje bo več pozornosti treba posvetiti predstavitvi obveznosti, ki bodo na podlagi zakonodaje in mednarodnih aktov stopile v veljavo do leta 2020. Mednje sodita Zakon o enakih možnostih invalidov, v skladu s katerim bo vsakdo, ki bo ponujal neko storitev, moral do leta 2018 oziroma 2020 zagotoviti, da bo le-ta dostopna tudi invalidnim osebam, ter Evropska direktiva v pripravi, ki bo vse članice Evropske unije obvezala k popolni dostopnosti, vključno s storitvami informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Odbor se je seznanil z letnim poročilom varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, ki je bilo zelo

dobro pripravljeno, saj so se vodstvo in uredniki hitro odzivali na pripombe gledalcev in poslušalcev, zlasti glede invalidskih vsebin. Prav tako je izrazil pričakovanje, da bo osnutek programsko-poslovnega načrta za leto 2014 vseboval posebno poglavje o invalidskih vsebinah v programih RTV Slovenija ter da se doseženi standard ne bo znižal. Odbor želi, da se invalidske vsebine vključi tudi v programe, kjer še niso dovolj prisotne. Seznanil se je tudi z uresničevanjem strategije razvoja RTV Slovenija s poudarkom na odpravljanju diskriminacije senzorno oviranih gledalcev ter predlagal, naj se pripravi posebni načrt sinhronizacije in podnapisov ter slovar terminov. Pomembna novost je, da si je na spletnem portalu možno ogledati televizijski dnevnik in Slovensko kroniko s tolmačem znakovnega jezika, takoj po predvajanju obeh oddaj v živo. Gluhe in naglušne gledalce prosim, naj mi posredujejo kakršnokoli pobudo ali zamisel, kaj bi želeli spremljati na nacionalni televiziji oziroma kaj je potrebno prilagoditi, da bodo informacije res dostopne vsem gledalcem. Več ljudi namreč več ve. Potrudila se bom, da bodo prek programskega odbora prišle do odločevalcev.

Za pritožbe oziroma pripombe v zvezi z manjkajočimi podnapisi ali čemer koli drugim, kar vam onemogoča dostop, pa je na voljo varuh pravic gledalcev in poslušalcev. Gluhi in naglušni se te možnosti zelo malo poslužujemo.

Frida Planinc

Prišla bo pomlad

Prišla bo pomlad, učakal bi jo rad,
da bi zdrav, vesel, lepe pesmi pel.
To me veseli, trav'ca zeleni,
drobna ptičica pa žvrgoli.

Prišla bo kukav'ca, moja ljubica,
in bo kukala in prepevala.
Kukala kuku, prepevala tako,
da bi vedno nam tak' lušno b'lo!

Ptice pridejo in odidejo,
grejo iz kraja v kraj, kakor jaz nekdej.
Grejo iz kraja v kraj, kakor jaz nekdej,
jaz pa tukaj le ostanem sam.

Slovenska ljudska pesem

Umetnost dirkanja v dežju

Na prvi pogled povsem preprost roman s še preprostejšo zgodbo o prijateljstvu in ljubezni med psom in človekom nas na zelo prefinjen način razgalja in postavlja pred najstrožjega sodnika – samega sebe. Vrstico za vrstico in stran za stranjo počasi odstiramo tančico do najglobljih občutij, ki se naselijo v nas ob izgubah, hkrati pa nas osvobajajo strahu pred bitji nečloveške vrste, za katere vse prepogosto zmotno menimo, da nimajo občutij.

Le malo literarnih del, če sploh katero, se pripovedovanja zgodbe loti skozi oči človeku najboljšega prijatelja – psa. Tako je, pripovedovalec romana *Umetnost dirkanja v dežju* (Primus, 2013), izpod peresa Američana Gartha Steina, je pes Enzo, ki nam skozi svoje oči izpove občutke iz več kot desetletje trajajočega življenja. Z lastnikom Dennyjem, obetavnim dirkačem, sta v skupnem življenju razvila globoko vez prijateljstva in komunikacije, čeravno ima Enzo pri tem fizične omejitve.

Ko v Dennyjevo življenje vstopi Eva, za katero se zdi, da Enza celo po rojstvu hčerke Zoe ni povsem sprejela, se ta čuti nekoliko zapostavljenega, a vendar dovolj prepričanega v ljubezen svojega gospodarja, da se za prihodnost ne boji. Ob nastopu Evine bolezni, zaradi katere kmalu izgubi življenje, pa se med njima vendar stkejo posebne vezi globokega medsebojnega spoštovanja. Eva se zaveda, da Enzo ni navaden pes. Zato mu zaupa in ve, da bo poskrbel za Dennyja in Zoe, tudi takrat ko nje več ne bo. Ko se to zares zgodi, njena starša od Dennyja zahtevata, naj jima prepusti skrbništvo nad Zoe, čemur pa se kot skrben oče in do pred kratkim tudi mož nikakor ne želi odreči. Prav Enzo je tisti, ki ga v trenutkih obupa med dolgimi leti bojov na sodiščih bodri in mu je v oporo. Z dušo modreca, ki jo premore redkokdo med nami, in znanjem, ki si ga je nabiral, če ne kar srkal, v skupnih letih z Dennyjem, je razvil čut, ki mu omogoča zaznavanje raznolikih razpoloženskih stanj svojega gospodarja, vzporedno s tem pa je izumil 'govorico', ki ju zbližuje bolj, kot bi ju kadarkoli lahko besede, vse prepogosto prazne, puste in zlagane.

Zgodba bi ne bila nič posebnega, če je ne bi pripovedoval Enzo, saj je preveč preprosta, če ne kar vsakdanja. Ali pač preprosto življenjska. Le

kdo med nami še ni imel strtega srca ob izgubi? Ob strahu, da mu bo tisto, kar ljubi, spolzelo iz rok? Težko se je soočiti z minevanjem, še težje z ugašanjem življenja, ne le tistih neznancev, ki jim ne vemo imena, marveč tistih, ki jih bomo nosili v srcu, vse dokler ne bo ugasnila naša bit, pri čemer nikdar ne bomo dovolj izkušeni, da bi na tovrstne dogodke le zamahnili z roko in se ravnodušno podali v nov dan. Življenje je nihanje. Življenje je tragedija. Drama. Celo v trenutkih komedije.

Umetnost dirkanja v dežju je ena najbolj globokih in ganljivih zgodb, ki se nas dotaknejo s tenkočutnim dožemanjem sveta, ki nas obkroža, čeravno je prav to avtor skrbno skrtil pod navideznim površjem preprostosti, in na izjemno lahkoten način izpiše tiste delčke nas, ki skupaj z drugimi odidejo neznano kam. V večnost, ki se nikdar ne povrne. Je roman o vztrajnosti, spodbudi in vezeh, ki se morejo tkati med nami. Kar pa je, ob času, največ, kar lahko nekemu damo. Ali sprejmemo.

Nina Novak

Srečanja naglušnih v Društvu gluhih in naglušnih Ljubljana

Novembra lani so se v Društvu gluhih in naglušnih Ljubljana pričela srečanja za naglušne člane, ki potekajo enkrat mesečno ob torkih.

Na prvem srečanju smo se spoznali z direktorjem podjetja, ki se ukvarja s prodajo slušnih aparatov. Predstavil je slušne aparate različnih spektrov. Adem Jahjefendić z Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije pa je spregovoril o pravicah in tehničnih pripomočkih. Med udeleženci srečanja se je razvila živahna razprava.

Na drugem srečanju smo prisluhnili predstavitvi knjige Marka Štante z naslovom Naglušni naglušnemu. Udeleženci so mu postavili veliko vprašanj in pripovedovali o lastnih izkušnjah.

Na tretjem srečanju smo se srečali z Darjo Pajk, ki je spregovorila o tem, kako se naglušni vključujejo v življenje in družbo ter kako naglušnost vpliva na osebnost, na četrtem pa spoznali izdelke švedskega podjetja.

Vedno spregovorimo tudi o stiskah, s katerimi se osebe z okvaro sluha dnevno soočajo in jih premagujejo. Prihodnje srečanje bo sredi marca, preizkusili pa bomo tehnične pripomočke za dom in osebno rabo.

Pogovor z Markom Štantom

Raziskave kažejo, da je med prebivalstvom deset odstotkov naglušnih oseb. Sistemska pomoč za premagovanje tega doživljenjskega stanja ne obstaja, saj ne gre za bolezen ali prehodno motnjo. Zdravila in pripomočki naglušnosti ne odpravijo. Mnogi ugotavljajo, da s slušnim aparatom lahko bolje sprejemajo zvoke, ne slišijo pa jih tako, da bi jih razumeli.

V skupini za samopomoč lahko udeleženci izmenjujejo izkušnje, dobijo odgovore na vprašanja, kako se soočiti z naglušnostjo, kako jo sprejeti, kako se uveljavljati v družbi in kako ohranjati socialne stike. Slušni aparati jim pomagajo pridobiti zvoke, kljub temu pa še vedno ostaja neresenih mnogo problemov. Zato je treba tudi za osebe, ki slabo slišijo, a se ne znajo sporazumevati v znakovnem jeziku, organizirati srečanja v skupini. Biti slišan in sprejet je zelo pomembno.

Nataša Kordiš

Program ob kulturnem prazniku

Sredi februarja smo udeleženci začetnega tečaja slovenskega znakovnega jezika za člane Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje pripravili bogat kulturni program. Darja je pripravila zanimiv humoristični program, ki smo se ga naučili kretati, med vajami pa smo se veliko šalili.

Na dan nastopa smo bili vsi malce živčni, vendar nas je trema hitro minila, saj je vse potekalo po načrtih. Najprej smo kretali tekst, povezan s slovenskim kulturnim praznikom in največjim pesnikom Francetom Prešernom. Sledil je zabavni kviz, v katerem so se udeleženci razdelili v dve skupini in spretno odgovarjali na vprašanja, ki smo jih zastavili.

Prireditve se je udeležilo okrog trideset članov društva, ki jim je bil program zelo všeč. Med njim smo presenetili tudi Darjo in ji v zahvalo za trud poklonili darilce, ki se ga je iskreno razveselila. Po prireditvi smo se okrepčali s kozarčkom pijače in z madžarsko jedjo langoš, ki jo je pripravil Arpad.

Podelitev priznanj

Vesela sem, da je dogodek tako lepo uspel, in upam, da se bodo tovrstne prireditve izvajale tudi v prihodnje.

Ana Glamočak

Začetni tečaj slovenskega znakovnega jezika v Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih Velenje

Različni značaji, vsak z drugačno zgodbo, združeni v želji po učenju slovenskega znakovnega jezika. Šest se nas je zbralo in oktobra lani smo začeli zares. Franc, Karmen, Ana, Mojca, Arpad in Urška. Tečaj je vodila Darja Fišer.

Dobivali smo se ob ponedeljkih in v glave 'trpali' znanje po tri šolske ure. Začeli smo počasi, razvijali govornico telesa, se (na)učili poslušati sogovornika in opazovati okolico. Spoznali smo nekaj teorije, se naučili enoročno abecedo, kmalu pa začeli tudi kretati.

Skupinska s tečajniki

Najprej smo precej jecljali, sčasoma pa nastopili že bolj samozavestno. Poleg rok smo veliko uporabljali tudi trebušne mišice. Od začetka se je bolj smejala Darja, kmalu pa smo napake začeli spoznavati tudi tečajniki. Ko smo se že nekaj naučili, je Darja med nas povabila člane društva, da smo naučeno lahko preizkusili v praksi. Ugotovili smo, da že precej znamo, in se veselili napredka, sogovorniki pa so nas pohvalili. To nam je dalo spodbudo in pridno smo nadaljevali z učenjem. 40-urni tečaj smo sklenili sredi januarja letos, ko smo opravljali izpit. Uspešno!

Drugi neformalni del izpita je bil nastop pred občinstvom. Skupaj z Darjo smo pripravili krajši program ob slovenskem kulturnem prazniku. Sredi februarja smo ogreli dlani in se članom društva predstavili v dvorani mladinskega hotela. Tremo smo hitro pregnali, vseeno pa so nam roke tu in tam ušle po svoje. Občinstvo se je zabavalo, kar je bil tudi namen, upamo pa, da so vmes kdaj tudi prizanesljivo zamižali na eno oko.

Željni znanja nestrpno pričakujemo nadaljevalni tečaj.

Urška Ferlin

Srečanje Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje in društva Hospic na temo 'biti slišan'

»Živi vsak dan svojega življenja, kot bi bil prvi, kot bi bil poslednji.«

Friedrich Nietzsche

Na začetku marca se je na sedežu Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje spet dogajalo. Tokrat smo medse povabili predstavnike društva Hospic Velenje. Predavala je predsednica območnega odbora Velenje Tatjana Šuha, ki je s seboj pripeljala tri prostovoljke in zaposlenega prek javnih del.

Hospic je nevladna neprofitna humanitarna organizacija, ustanovljena junija 1995. Slovensko društvo Hospic je ustanovila zdravnica onkologinja Metka Klevišar. Osnovni program društva je oskrba hudo bolnih/ljudi z napredovalo kronično boleznijo v zaključni fazi ter njihovih svojcev na domu. Prostovoljci se v družino vključujejo na različne

načine, vedno pa zelo tenkočutno in z veliko mero sočutja. Vključijo se na pobudo svojcev, zdravnika ali osebe, ki je hudo bolna. Prisluhnejo psihosocialnim in duhovnim potrebam bolne osebe in njenih svojcev, lajšajo trpljenje ter dajejo podporo in sočutno oskrbo. Njihovo glavno načelo je spoštovanje življenja in sprejemanje umiranja kot naravnega dogajanja.

Organizirano je po območnih odborih, ki ob pomoči strokovnih delavcev in prostovoljcev ter drugih organizacij uresničujejo programe društva, skrbijo pa tudi za detabuizacijo umiranja in smrti. Vanj se lahko včlanijo polnoletne osebe s podpisom pristopne izjave. Za podporo društvu se

plačuje članarina. Prostovoljec je polnoletna oseba, ki se mora udeležiti izobraževanja. Društvo prireja mnoga predavanja, seminarje in delavnice, namenjene ozaveščanju, ter izdaja svoje glasilo.

Tatjana Šuha je predstavila tudi primer dobre prakse. Pomagala je zakoncema, kjer je žena hudo zbolela, okolica pa je pričakovala, da jo bo mož namestil v dom. Vendar je ob podpori zanjo lahko do smrti skrbel doma. Ko je umrla, je poklical Tatjano. Pokojnico sta umila, oblekla in se od nje dostojno poslovila. Gospod je še zadnjo noč z njo preživel doma, nato pa sta zjutraj uredila vse potrebno za pogreb.

Po končanem predavanju je predavateljica odgovarjala na vprašanja. Člane društva je zanimalo, kako je z vključevanjem med gluhe in naglušne, kako teče komunikacija z njimi, ali so prisotni le na domu ali tudi v domovih in bolnišnicah, ali jih je kdaj kakšna oseba zavrnila in ni želela pomoči ... Poudarila je, da vedno skušajo pristopiti osebno, nikoli še niso bili zavrženi, saj je pomembno, da svojci in oseba s hudo boleznijo uredijo zadeve, se dostojno poslovijo in si vzamejo čas za žalovanje. Komunikacija ne sme biti problem, včasih se srečajo

Nagovor predsednika

tudi s posamezniki, ki ne komunicirajo več – pomemben je očesni stik z njimi, da začutijo, da niso sami, saj to hudo bolnim zelo veliko pomeni. Društvo Hospic je prisotno na domu oseb in se vključuje v socialno mrežo, ki jo poleg njih gradijo svojci, patronažne službe, zdravniki, centri za socialno delo in drugi. Vključujejo se tudi v domove za starejše in v bolnišnice, če je potrebno daljše bivanje v njih.

Metka Rednak Glažar

Predstavitve sveta gluhih in naglušnih

Januarja je v Glazerjevi dvorani Univerzitetne knjižnice v Mariboru potekala predstavitve sveta gluhih in naglušnih. Na njej je gostiteljica Danuška Breznik, študentka Fakultete za socialno delo, predstavila zgodovino izobraževanja gluhih v Sloveniji, njihov položaj ter mnoge koristne informacije o tem, kako lahko slišišči stopijo v stik z njimi. Naučili smo se tudi nekaj osnovnih kretenj slovenskega znakovnega jezika.

Na predstavitvi je bila prisotna tolmačka slovenskega znakovnega jezika, ki je pojasnila, kako gluhi komunicirajo, ter pokazala najpogostejše kretneje, ki jih uporabljajo. Navzoči smo dobili priložnost, da se naučimo enoročne abecede, s pomočjo katere smo skušali črkovati svoje ime. Ko smo se naučili nekaj črk abecede, je Danuška pripravila nagradno igro. Vsak posameznik, ki je zbral pogum in odkretal svoje ime, je dobil praktično nagrado. Kandidatov je bilo iz minute v minuto več in na koncu smo vsi želeli odkretati svoje ime. Da bi bila predstavitve še bolj zanimiva, sta se s kulturno točko predstavila gluha člana društva Milan Šabeder in Jože Koser, ki sta navzoče prijetno nasmejala, ob koncu pa

so gluhi člani odgovarjali na vprašanja slišiščih. Večer je bil poln lepih trenutkov, tako za gluhe kot slišišče. Danuška nas je ob koncu povabila tudi na okusen prigrizek, ob katerem smo izmenjali vtise.

S ponosom lahko povemo, da je v podravski regiji svet gluhih in naglušnih čedalje bolj opazen, saj se v Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor zelo trudimo ljudi ozaveščati o problematiki oseb z okvaro sluha. V ta namen pripravljamo različne predstavitve, s katerimi želimo slišišči populaciji približati svet tišine.

Snežana Pauletič

Slišišči med učenjem enoročne abecede

Kraški vinar Bogomil Starc ponosen na svoje nagrade

Petnajst kraških vinogradnikov in vinarjev sežanske in komenske občine, združenih v Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, ki združuje 105 članov in ga vodi predsednik David Štok, je predstavilo svoje delo v lanskem letu. Na prireditvi, ki se je odvijala konec januarja v več kot 150 let stari velbani kleti iz klesanega kamna Kmetijske zadruga Vinakras Sežana, so prinesli svoja priznanja, medalje in nagrade, ki so jih lani prejeli na številnih vinskih ocenjevanjih doma in v tujini.

Kraški vinorodni okoliš je s svojimi 610 hektari vinogradov po velikosti najmanjši v Sloveniji. Zasajenih imajo 458 hektarov refoška oziroma okrog 1,438 milijona trt, v register pridelovalcev vina pa je vpisanih 893 vinogradnikov. Med njimi je tudi član Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske Bogomil Starc iz Tomaja, ki je v zadnjih letih prevzel kmetovanje z usmeritvijo v vinogradništvo in vinarstvo. Z ženo Barbaro je moral še posebej zavihati rokave v lanskem letu, ko mu je umrl oče Danilo.

Čprav je lani prejel le eno vidno priznanje, ko je za teran PTP letnik 2012 osvojil prvo mesto na Prazniku terana in pršuta v Dutovljah, je vseeno ponosen, saj si šele vneto nabira izkušnje in strokovna

znanja na tem področju. Tudi sam je član Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa, ki uspešno sodeluje z Združenjem konzorcij kraških pridelovalcev terana in s sežansko kmetijsko svetovalno službo. Vsi se trudijo za promocijo terana na domačem trgu, v sosednjih državah, v Združenih državah Amerike in na Japonskem.

Nagrade Bogomila Starca

Promocijo terana uspešno izvajata tudi Združenje konzorcij kraških pridelovalcev terana in kraljica terana. Aktualna vinska kraljica je Anet Jagodič. Ob tej priložnosti so počastili še Vertovčevo leto, saj letos mineva 230 let od rojstva Matije Vertovca in 170 let od izida njegove knjige Vinoreja za Slovence ter 10 let od označitve Kraške vinske turistične ceste.

Besedilo in foto: Olga Knez

Odbor naglušnih Slovenije pri ZDGNS, Drenikova 24, 1000 Ljubljana

CENTER MOŽNOSTI

tehnično-informacijska pisarna za osebe z okvaro sluha

Pri nas lahko preizkusite različne tehnične pripomočke za gluhe in naglušne.

Center možnosti je odprt vsak delovni dan, obisk pa morate predhodno najaviti.

Nahajamo se na Drenikovi 24, v Ljubljani

*Vsak dan smo od 9. do 14. ure dosegljivi
na tel. št. 01/505 80 46 ali
po elektronski pošti naglusni@zveza-gns.si.*

Brezplačno vam nudimo:

- preizkus tehničnih pripomočkov in svetovanje,
- informacije o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- pravno svetovanje s področja zdravstva in invalidsko-pokojninskega zavarovanja.

Šport gluhih

Šport gluhih je posebna oblika udejstvovanja gluhih v športu zaradi komunikacijskih ovir. Prav tako se ne morejo meriti s športniki-invalidi, kateri imajo omejene gibalne sposobnosti. Zato so gluhi športniki dejavni med sebi enakimi, to je med gluhih. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je določila prednostne športe, ki imajo med populacijo gluhih v Sloveniji dolgoletno tradicijo. Podpiramo tudi nadarjene posameznike, za katere pripravljamo individualne programe. Vsi naši športniki so v pripravljalnem obdobju vključeni v klube slišičih, kjer lahko primerjajo svojo športno pripravljenost. Gre za obliko dela, specifično za Slovenijo, ki je v zadnjih letih dala zelo dobre rezultate. Športna zveza gluhih Slovenije je v sodelovanju z Zvezo za šport invalidov Slovenije uresničila udeležbo na večjih mednarodnih tekmovanjih gluhih v letu 2013, in sicer:

- skupne priprave košarkarske reprezentance gluhih Slovenije v Ankari (od 11. do 14. aprila 2013);
- 22. poletne olimpijske igre gluhih v Sofiji (od 26. julija do 4. avgusta 2013).

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije pod vodstvom trenerja Izidorja Križana je na poletnih olimpijskih igrah gluhih med dvanajstimi reprezentancami osvojila sedmo mesto.

Gluhi teniški igralec Marino Kegl se je na olimpijskih igrah gluhih med štiriintridesetimi tekmovalci uvrstil na deveto mesto. V četrtem kolu ga je zaustavil najboljši gluhi teniški igralec na svetu Francoz Mikael Laurent.

Predstavnik Športne zveze gluhih Slovenije sta se pred začetkom poletnih olimpijskih iger gluhih v Sofiji aktivno udeležila 44. kongresa Mednarodnega komiteja za šport gluhih.

Marino Kegl

Športna zveza gluhih Slovenije je s pomočjo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Spletne televizije izpeljala kolesarsko akcijo »Flame Relay 2013«, prenos olimpijske plamenice iz Pariza do Sofije na kolesih, ki je od 16. do 17. julija 2013 potekal od Šentilja na meji z Avstrijo do Gruškovja na meji s Hrvaško. Olimpijsko plamenico so na kolesih prenašali gluhi olimpijci iz obdobja 1969-2013.

Selekcija gluhih odbojkaric se je udeležila ženske spomladanske in jesenske rekreativne odbojcarske lige v Celju.

Kegljaška selekcija gluhih Slovenije se je udeležila mednarodnega reprezentančnega turnirja gluhih v kegljanju, ki je od 11. do 13. julija 2013 potekal v Splitu. Osvojili so tretje mesto.

Za novo registrirane gluhe športnike smo v sodelovanju z avdiološko službo oddelka ORL v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana in Univerzitetnem kliničnem centru Maribor opravili avdiološke preglede zaradi njihove registracije pri Mednarodnem komiteju za šport gluhih.

Predaja plamenice in spominske knjige

Poleg zgoraj navedenih projektov je Športna zveza gluhih Slovenije v letu 2013 izvedla še enajst državnih prvenstev na različnih krajih.

Šport gluhih ima poleg osnovnih človekovih potreb po igri, razvedrilu, sprostitvi in gibanju tudi druge pomembne naloge in cilje. Dolgoročni razvojni cilji Športne zveze gluhih Slovenije so:

- razvoj množičnega športa gluhih, športne rekreacije v lokalnih društvih za ohranjanje psihofizičnega zdravja in integracijo;
- razvoj usmerjevalnega tekmovalnega (vrhunškega) športa gluhih Slovenije na evropskem in svetovnem nivoju;
- spremljanje nacionalnih športnih rezultatov gluhih športnikov in primerjanje le-teh z rezultati v Evropi in v svetu;
- aktivno sodelovanje v evropskih in svetovnih športnih organizacijah gluhih ter vplivanje na odločitve populacije gluhih športnikov;
- organizacija in izvajanje pomembnih domačih, evropskih in svetovnih športnih prireditev za gluhe.

Tradicija športa gluhih sega v trideseta leta prejšnjega stoletja, ko so se organizirali v Svetovno športno zvezo gluhih, ki je bila ustanovljena leta 1924 v Parizu. Gluhi imamo organizirano mednarodno športno dejavnost v dveh organizacijah: Evropski športni zvezi gluhih, ki deluje na evropskem nivoju, ter Svetovni športni zvezi gluhih, ki deluje na svetovnem nivoju.

Program športa gluhih se izvaja na treh področjih:

- selekcije gluhih športnikov pred mednarodnimi prvenstvi v okviru Evropske- in Svetovne športne zveze gluhih se izvajajo v počitniških objektih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije pod strokovnim vodstvom trenerjev;
- mednarodni program se izvaja v sodelovanju z Zvezo za šport invalidov Slovenije;
- program na ravni prvenstev gluhih v Sloveniji se izvaja s športnimi sekcijami društev gluhih in naglušnih.

Po časovnemu programu Svetovne športne zveze gluhih in tekmovalnemu načrtu, ki ga sprejme in potrdi Zveza za šport invalidov Slovenije. Program državnih prvenstev gluhih v Sloveniji se izvaja po predloženem tekmovalnem koledarju, ki ga sprejme predsedstvo Športne zveze gluhih Slovenije. Za vsak izvedeni športni dogodek se pripravi poročilo, ki se objavi v letnem biltenu Športne zveze gluhih Slovenije. Vsa poročila se obravnavajo na sekretariatu in na letni seji predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije. Na spletni strani Zveze in v glasilu Iz sveta tišine objavljamo poročila z rezultati izvedenih športnih dogodkov. Rezultati mednarodnih tekmovanj se objavljajo na spletnih straneh Evropske in Svetovne športne zveze gluhih

ter DeafAlpen Cup. Priprave, izbor in tekmovanja se izvedejo tudi na osnovi kriterijev Zveze za šport invalidov Slovenije.

Anja Drev

Šport za vse

Zakon o invalidskih organizacijah v 10. členu opredeljuje naloge, ki jih invalidske organizacije opravljajo v okviru svoje dejavnosti. V 2. členu posebej izpostavlja rekreacijo in šport. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije izvaja številne športno-rekreativne programe za svojo kategorijo invalidnosti.

V letu 2012 smo izvedli naslednje aktivnosti:

- preverjanje stanja rekreacije po društvih;
- akcije spodbujanja organizirane rekreacije za gluhe in naglušne različnih starostnih kategorij po društvih;
- vzpostavitev sistema organizirane rekreativne vadbe po lokalnih društvih;
- informiranje o vključevanju v akcije Olimpijskega komiteja Slovenije »Šport za vse«;
- strokovno-izobraževalne seminarje na temo športne rekreacije;
- vključevanje mladih obetavnih gluhih in naglušnih športnikov v klube slišočih.

Gluhe in naglušne osebe imajo zaradi komunikacijske ovire težave pri vključevanju v športno-rekreativne aktivnosti slišočih, zato tovrstne

Državno prvenstvo v športnem ribolovu

aktivnosti zanje organiziramo v lokalnih društvih, kjer se izvajajo, odkar društva obstajajo. Omenjeno obliko udeleženstva želimo nadgraditi do stopnje, ki bo omogočila vključitev čim večjega števila gluhih in naglušnih različnih starostnih kategorij. S tem programom se vključujemo v vseslovenski športni program za zdravo počutje, boljšo telesno pripravljenost in ohranjanje zdravja.

Športna zveza gluhih Slovenije je kot izvajalec programa pripravila izvedbeni načrt za leto 2012, v katerem je pripravila izhodišča za organizirano rekreativno vadbo po društvih z naslednjimi nalogami:

- člani sekretariata Športne zveze gluhih Slovenije naredijo posnetek stanja v društvih;
- spodbujanje društev k organizirani rekreativni vadbi;
- informiranje o športno-rekreativnih aktivnostih pod okriljem Olimpijskega komiteja Slovenije, ki so prilagojene invalidom;
- pomoč pri vključevanju mladih obetavnih gluhih in naglušnih oseb v klube slišičih.

Program se je po predloženem izvedbenem načrtu, ki ga je potrdilo predsedstvo Športne zveze gluhih Slovenije, izvajal vse leto.

Kultura gluhih

Kulturna ustvarjalnost gluhih je posebna oblika kulture gluhih z uporabo slovenskega znakovnega jezika. Ministrstvo za kulturo v svojem razvojnem programu do leta 2013 priznava gluho populacijo kot manjšinsko skupnost, ki ji je z Zakonom o uporabi slovenskega znakovnega jezika priznan manjšinski jezik. Na ta način postaja kultura vse bolj dostopna gluhim in težko naglušnim osebam. Konvencija Organizacije združenih narodov zaradi specifičnosti sporazumevanja in uporabe znakovnega jezika kulturo gluhih opredeljuje kot svojo kulturo. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v letu 2012 izvedla naslednje projekte na državni ravni:

Tihe stopinje

Gledališki festival

- gledališko delavnico v Kranjski Gori (od 19. do 21. aprila 2013): delavnice pod mentorstvom gluhe režiserke se je udeležilo devetnajst ljubiteljev gledališke umetnosti iz sedmih društev gluhih in naglušnih Slovenije. Program delavnice je obsegal predavanje o gledališki tehniki, prikaz gledaliških veščin v plesu, pantomimi, poeziji in drami. Na koncu so delovne skupine pripravile kratko gledališko igro;
- premiero gledališke predstave v ljubljanskem Siti Teatru (7. junija 2013): izvedli so gledališko igro Čarovnik iz Oza, postavljeno v današnji čas in v znakovni jezik gluhih. Ogledalo si jo je več kot dvesto gledalcev;
- likovno kolonijo gluhih na Bledu (od 21. do 23. junija 2013): udeležilo se jo je pet priznanih gluhih umetnikov, ki so ustvarili likovno-slikarske izdelke z blejskimi motivi v različnih slikarskih tehnikah;
- razstavo likovnih del gluhih umetnikov na občini na Bledu (otvoritev 19. septembra 2013): Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v sodelovanju z Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj organizirala likovno razstavo gluhih slikarjev. Razstava je bila posvečena mednarodnemu dnevu gluhih, ki ga praznujemo vsako tretjo soboto v septembru;
- gledališki festival gluhih v Grosuplju (12. oktobra 2013): Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana je bilo izbrano kot izvajalec gledališkega festivala gluhih na državni ravni. Festivala se je udeležilo trinajst gledaliških skupin iz devetih društev gluhih in naglušnih Slovenije. Predstavili so gledališke igre v različnih žanrih: dramo, pantomimo, komedijo ... Predstave si je ogledalo več kot dvesto gledalcev;
- filmski festival gluhih na Ptuj (16. novembra 2013): Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor je s svojo podružnico na Ptuj organiziralo sedmi filmski festival gluhih, kjer so predstavili osem filmov, ki so jih posneli gluhi ljubitelji filmske umetnosti.

Cilj programa je razvijati samobitnost kulture gluhih, katere osnovna značilnost so izrazni jezik

Obiskovalci filmskega festivala

in simboli – znakovni jezik gluhih. Kultura gluhih se razvija v več smereh: gledališki, filmski in likovni ustvarjalnosti.

Kulturni programi so bili vedno pomembni za izobraževalni in družbeni razvoj gluhih. Duhovno in estetsko bogatijo, obenem pa razvijajo veščine in prirojeni talent, ko nastopajoči zabavajo gluho in drugo občinstvo s pomočjo svojega medija – znakovnega jezika. Spodbujajo uporabo znakovnega jezika, odkrivajo njegovo lepoto in izrazne možnosti ter združujejo gluhe osebe v njihovi družbeni skupnosti. V Sloveniji je dobila poseben pomen s priznanjem znakovnega jezika kot naravnega jezika gluhih. Kultura gluhih v gluhi skupnosti obstaja od samega začetka organiziranega delovanja gluhih na Slovenskem leta 1934. Zgodovinsko gledano je imela največji razcvet po devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so se s kulturo gluhih začeli intenzivno ukvarjati društva gluhih in naglušnih po vsej Sloveniji ter zavodi za gluhe. Danes so slovenski gluhi kulturniki del evropskega kulturnega prostora.

Gluhim osebam je zaradi gluhotе in komunikacijske oviranosti onemogočeno sodelovanje in udejstvovanje v večini kulturnih dogodkov, ki jih organizira sliščega širša javnost. Kultura gluhih gluhim osebam omogoča izstopanje iz anonimnosti in integracijo v širši kulturni prostor, v njej pa sodelujejo gluhi ljubitelji z določenimi znanji. Uporaba znakovnega jezika gluhih je del kulturne identitete.

Program Kultura gluhih se izvaja na osnovi programskega koledarja, sestavljenega pri Združenju kulture gluhih, ki pripravi časovni načrt izvedbe programa. Priprave tečejo skozi vse leto v društvih.

Mednarodni dan gluhih

Svetovna organizacija gluhih, ustanovljena leta 1951 v Rimu, je na svojem kongresu leta 1959 sprejela svetovno manifestacijo »mednarodni dan

gluhih«, ki ga povsod po svetu obeležujejo na isti dan. Mednarodni dan gluhih je največji dogodek med gluhihimi v slovenskem prostoru. Na njem se zbere več kot osemsto gluhih oseb, gluhi pa prikažejo svoje življenje in delo, javnosti opozorijo na svoje probleme in pripravijo osrednjo kulturno prireditev s pantomimo, gledališčem in plesom. V letu 2013 smo mednarodni dan gluhih organizirali skupaj z Društvom gluhih in naglušnih Severne Primorske v Novi Gorici. Kulturni program so pripravili gluhi kulturniki omenjenega društva. Slavnostna govornica je bila predsednica Vlade mag. Alenka Bratušek. Dogodka se je udeležilo več kot šesto gluhih in naglušnih oseb iz Slovenije in zamejstva.

Z mednarodnim dnevom gluhih in osrednjo kulturno prireditvijo gluhih želimo javnost opozoriti na

Predaja plamenice in spominske knjige

nevidno invalidnost – gluhoto, in na kulturo gluhih. Gluhota je med najtežjimi invalidnostmi zaradi doživljenjske ovire v govorno-socialni komunikaciji, ki se pri gluhih osebah kaže v trajni izoliranosti od sliščega okolja. Invalidi sluha in govora so prizadeti oziroma ovirani pri zadovoljevanju vitalnih potreb in interesov.

Čeprav se gluhi v svojem življenju srečujejo s socialno in senzorno oviranostjo ter številnimi komunikacijskimi ovirami, ki jim povzročajo veliko težav v vsakdanjem življenju, izobraževanju, na delovnem mestu itd., pa je javnost še vedno premalo seznanjena z njihovimi problemi in težavami. Gluhi imajo svoj jezik, kulturo in svoje socialno sredstvo. Konvencija Organizacije združenih narodov opredeljuje kulturo gluhih kot svojo kulturo, ker jo opredeljuje že jezik. Mnoge kulturne ustanove (muzeji, gledališča) pa so za gluhe in težje naglušne nedostopne.

Anton Petrič

Državno prvenstvo gluhih in naglušnih v šahu

Sredi februarja je Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče organiziralo državno prvenstvo gluhih in naglušnih v šahu, ki velja za kraljevsko igro.

Udeleženci prvenstva

Vsi so se osredotočili na igro

Prvenstvo je potekalo v hotelu Dobrava v Zrečah, prelepi občini, ki se lahko pohvali tako z uspešnim gospodarstvom kot s turizmom. Udeležilo se ga je 26 tekmovalcev iz 6 društev gluhih in naglušnih iz vse Slovenije. Pomerili so se v ekipnih in posamičnih tekmah.

Tekmovalce so uvodoma pozdravili predsednik športne sekcije Medobčinskega društva gluhih

in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče Branko Brumec, zreški župan Boris Podvršnik, tehnični delegat Športne zveze gluhih Slovenije Anton Petrič ter sodnik Marjan Drobne. Prireditev je v slovenski znakovni jezik tolmačila Marija Koser.

Rojstvo šaha je še vedno zavito v skrivnost, kot je bil do konca tekmovanja, ko so razglasili rezultate in podelili pokale, vanjo zavito tudi zmagovalec prvenstva.

Zmagovalci prvenstva ekipno

Zmagovalci prvenstva posamično

Rezultati

Posamično:

1. Anton Pelko
2. Maksimiljan Draškovič
3. Stanko Veršič

Ekipno:

1. MDG Ljubljana
2. DGN Celje
3. DGN Ljubljana

Državno prvenstvo gluhih v bowlingu

Konec februarja je potekalo državno prvenstvo gluhih v bowlingu, ki ga je organiziralo Društvo gluhih in naglušnih Celje. Tekmovalci v ženski in moški kategoriji so se pomerili posamično in v dvojicah.

Na prvenstvo se je prijavilo 14 tekmovalk in 34 tekmovalcev iz devetih društev gluhih in naglušnih Slovenije. Zadnji dan pred tekmovanjem je en igralec odstopil zaradi bolezni. Razdeljeni so bili v dve tekmovalni skupini. Prva je začela tekmovanje ob devetih in odigrala šest iger z menjavo stez po

dveh odigranih igrah. Druga je nastopila malo pred dvanajsto ter tekmovanje zaključila po šestih odigranih igrah.

Tekmovalke in tekmovalci so igro odigrali le enkrat, njihove rezultate pa so šteli dvakrat, in sicer kot posamične ter za dvojice. Prvenstvo je štelo tudi za kvalifikacije na evropsko prvenstvo gluhih v bowlingu, ki bo od 15. do 26. maja na Dunaju. To so bile prve kvalifikacije, sledile bodo še tri v bowling centrih po Sloveniji. Zadnja kvalifikacijska tekma bo 5. aprila v Novi Gorici, kjer bo državno prvenstvo gluhih v bowlingu trojic.

Rezultati

Posamično:

moški:

1. Jožef Švent, DGN Celje	1144
2. Simon Špan, DGN Celje	1125
3. Milan Kralj, DGN Ljubljana	1072

ženske:

1. Sanja Debevec, DGN Maribor	953
2. Sabina Hmelina, MDGN Slovenske Konjice	945
3. Florijana Švent, DGN Celje	914

točke

Dvojice:

moški:

1. Simon Špan, Jožef Švent, DGN Celje	2269
2. Janez Slatinšek, Milan Kralj, DGN Ljubljana	2024
3. Mladen Veršič, Franjo Halič, MDG Ljubljana	1984

ženske:

1. Sanja Debevec, Suzana Muster, DGN Maribor	1697
2. Sonja Trampuž, Teodora Strel, DGN Gorica,	1681
3. Lojzka Meglič, Irena Turk, Auris Kranj	1652

točke

Družabno srečanje in turnir v pikadu

Druženje in povezovanje je za naše društvo izrednega pomena, zato smo se dogovorili, da izpeljemo turnir v pikadu, na katerem bodo sodelovali člani društva ter stanovalci Doma za varstvo odraslih Velenje.

Sredi februarja smo se zbrali v društvu in se skupaj odpeljali v Dom za varstvo odraslih. Pred vhodom smo pozdravili nekaj stanovalcev, ki so povedali, da nas njihovi tekmovalci že pričakujejo ter da je v prostoru, kjer se bo odvijal turnir, prava gneča. V domu sta nas sprejeli vodji turnirja Melvina in Kristina, člani društva pa smo s skečem Maser Jaka, ki sta ga odigrala zakonca Varžič, poskrbeli za dodatno spodbudo.

Razpoloženi za igro smo se razdelili v tri skupine. Ker smo bili člani društva številčno močnejši, smo sestavili dve skupini, gostitelji pa eno. Ostalo nas je tudi nekaj navijačev, ki smo spodbujali tekmovalce. Po sedmih krogih in metanju vseh skupin je Kristina seštelala rezultate, razglasili pa sta jih Urša in Melvina.

V domu so poskrbeli za presenečenje, saj so pripravili pokale za prvo in drugo mesto ter za

Prejemniki pokalov

najboljšega metalca, stanovalca doma Frančiška Ževarta. Tudi zmagovalni pokal je pripadel stanovalcem doma, a kot je povedal predsednik našega društva: »Pomembno je sodelovati in ne zmagati.«

Po tekmovanju so nas presenetili še s pogostitvijo. Popoldne smo preživeli aktivno in v dobri družbi, vsi pa smo bili mnenja, da je treba tovrstna druženja večkrat ponoviti.

Metka Rednak

Baterije za slušne aparate v Merkurju, Big Bangu in drogeriji DM

Nemški proizvajalec baterij Ansmann je prek uvoznika, podjetja RT-TRI, z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije podpisal pogodbo o donatorstvu. Njen cilj je povečati dostopnost baterij za slušne aparate v Sloveniji. Od vsakega paketa baterij za slušne aparate, kupljenega v trgovinah Merkur, Big Bang in DM v Sloveniji bo podjetje RT-TRI Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije darovalo 0,15 evrov. Denar bo namenjen za nakup pripomočkov za izboljšanje kakovosti življenja oseb, ki si jih zaradi socialne ogroženosti ne morejo privoščiti.

Vse, ki uporabljate slušne aparate, prosimo, da baterije zanje kupite v eni omenjenih trgovskih verig in s tem pomagate Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.

V Zvezi pozdravljamo donatorstvo podjetja RT-TRI.

RT TRI
V KORAKU S PRIHODNOSTJO

Kvalifikacije za evropsko prvenstvo gluhih v futsalu

V madžarski Nagykatu so od 13. do 16. februarja potekale kvalifikacije za evropsko prvenstvo gluhih v futsalu.

Reprezentanca v futsalu in navijači

Četrtek, 13. februar: odhod na kvalifikacije in neuradni trening

V zgodnjih jutranjih urah sem v Ljubljani pobral slovenske igralce, kapetan slovenske reprezentance gluhih v futsalu Mustafa Buljubašić pa ostale igralce, ki so doma na Štajerskem. Dogovorjeni smo bili, da se dobimo v Vučji vasi, kjer se nam je pridružil še en igralec.

Pripeljali smo se na letališče v Budimpešti, kamor je s Švedske priletel igralec Saša Lukić, ter ga spotoma pobrali. Nadaljevali smo pot do prizorišča kvalifikacij oziroma do hotela, ki je od madžarske prestolnice oddaljeno 65 kilometrov.

V Tapioszenmarton, kjer smo bile v hotelskem kompleksu s kmečkim turizmom nastanjene reprezentance Italije, Belorusije, Madžarske in Slovenije, smo prispeli v zgodnjih popoldanskih urah.

Organizator turnirja nas je toplo sprejel in nas odpeljal v nadstropje, ki je bilo rezervirano za slovensko reprezentanco. Po razdelitvi ključev je bilo na vrsti kosilo, kjer sem kot vodja odprave igralcem dal napotke.

Organizatorja sem seznanil, da ima slovenska reprezentanca v dvorani že rezervirani dve uri za trening. Odvrnil je, da nas kljub rezervaciji po elektronski pošti s strani Športne zveze gluhih Slovenije ni na urniku treningov reprezentanc. Zato sem ga prosil za možnost treninga v večernih urah, ki smo ga opravili po dvajseti uri.

Organizator nam je dodelil tudi prostovoljca, ki nas je spremljal na vožnjah do dvorane ter nam pomagal reševati težave. Trenirali smo v manjši dvorani, ki je bila od hotela z avtomobilom oddaljena pet minut. Na treningu so igralci izpilili novejšo tehniko ter v igro uvajali kombinacije.

Petek, 14. februar: uradni trening

Po zajtrku je sledil sestanek tehničnih delegatov štirih reprezentanc o poteku turnirja ter usklajevanje barv dresov igralcev na tekmah, naši fantje pa so dopoldne izkoristili za prosti trening v naravi.

Sledila sta kosilo in počitek pred odhodom na uradni trening v dvorano Nagykata, kjer je potekal kvalifikacijski turnir štirih reprezentanc za uvrstitev

na evropsko prvenstvo gluhih v futsalu. Slovenska reprezentanca je imela uradni trening v popoldanskem času, trener Aleš Škof pa je igralcem dal napotke pred dvema pomembnima tekmama, ki sta se odvijali prihodnjega dne. Treningu sta sledila večerja in sproščujoč pogovor med igralci.

Sobota, 15. februar: tekmi z Italijo in Madžarsko

Pred prvo dopoldansko uradno tekmo z močnimi Italijani so imeli igralci lahek zajtrk, nato pa smo se z dvema kombijema in z madžarskim spremljevalcem odpeljali v petnajst kilometrov oddaljeno dvorano v Nagykatí. Pred prvo tekmo je bilo med igralci čutiti napetost in tremo.

Pred začetkom tekme so imeli 30-minutni ogrevalni trening. Na tribuni se je prikazala skupina slovenskih navijačev, ki se je pripeljala s kombijem in je igralce spodbujala z bučnim navijanjem. Sledil je protokolarni pozdrav obeh reprezentanc.

Tekma med Slovenijo in Italijo se je začela s 'tipanjem', kmalu pa je sledila prava igra. Prvi polčas se je končal z neodločenim izidom 2:2, v drugem pa so Italijani pospešili tempo. Dvema hitro prejetima goloma je sledila precej slabša igra slovenske reprezentance, ki ni zmoгла dati nobenega gola več. Končni rezultat je bil 7:2 za Italijane.

Slovenski igralci so bili razočarani zaradi poraza, saj so si želeli, da bi bili Italijanom vsaj konkurenčni. Sledili so povratek v hotel, kosilo in počitek, saj jih je zvečer čakala še tekma z Madžari. Trener Aleš Škof je sklical sestanek z igralci. Analizirali so prvo tekmo ter se pripravili na odločilno tekmo, kjer so si želeli zmage.

Pred začetkom druge tekme sta se reprezentanci najprej ogreli. Prvi polčas se je končal z neodločenim izidom 3:3. V drugem so Madžari okrepili igro, zaradi slabše slovenske obrambe pa na koncu povedli z rezultatom 10:5. S tem je Slovenija izgubila možnost za uvrstitev na evropsko prvenstvo. Za igralce je bil to hud šok in veliko razočaranje, saj so si uvrstitve na prvenstvo zelo želeli. Sledili so povratek v hotel, večerja in počitek.

Nedelja, 16. februar: tekma z Belorusijo in povratek domov

Zajtrku sta sledila tekma z Belorusijo ter povratek v Slovenijo. Slovenski igralci so se odločili, da se bodo poslovili s častno zmago. Tekma je bila za Beloruse zelo pomembna, saj so bili še vedno v igri

Podpora s tribun

za uvrstitev na prvenstvo. Na začetku je nasprotnik hitro povedel z dvema goloma prednosti, v nadaljevanju pa so naši igralci izenačili rezultat. Prvi polčas se je končal s 5:3 za Beloruse. Tudi v drugem polčasu so Belorusi držali vajeti igre v svojih rokah ter na koncu povedli z 8:4.

Po koncu tekme se je del slovenskih igralcev s kombijem odpravil proti Sloveniji ter Sašo Lukića spotoma odložil na letališču v Budimpešti, kjer smo se mu zahvalili za pomoč ter se poslovili od njega. Drugi del tekmovalcev si je ogledal tekmo med Madžarsko in Italijo ter prisostvoval zaključni slovesnosti. Zatem so se odpravili proti Sloveniji ter nas počakali na enem od počivališč na avtocesti, od koder smo se skupaj odpravili domov.

Ocena tekmovanja

Slovenska reprezentanca gluhih v futsalu si je kljub pomoči igralca Saše Lukića in močni želji po uvrstitvi na evropsko prvenstvo priigrala tri zaporedne poraze. Za igralce je bilo to veliko razočaranje. Pričakoval sem, da bodo kvalifikacije zahtevne, saj so zaradi omejenih finančnih sredstev treningi potekali le enkrat tedensko, nekateri igralci pa so bili tudi pomanjkljivo kondicijsko pripravljene. Za prihodnost futsala bi bilo ekipo treba okrepiti z dvema ali tremi mladimi igralci ter imeti strokovnjaka s tehničnim znanjem. Kot vodja odprave pa lahko povem, da je bil dogodek dobro organiziran in na nivoju mednarodnih tekmovanj.

Zahvala

V imenu Športne zveze gluhih Slovenije bi se rad zahvalil skupini navijačev za bučno navijanje in podporo slovenski reprezentanci, Zvezi za šport invalidov Slovenije za pomoč pri financiranju ter Nogometni zvezi Slovenije za izposojeno športne opreme.

Robert Žlajpah

Dnevnik radovedne klepetulje

Ob dnevu žena in materinskem dnevu smo priča večnim slavospevom materam in ženam ter njihovim pravicam, za katere se morajo marsikje še vedno boriti. Naj bo to na delovnih mestih ali med štirimi stenami doma. Zadnje žal še vedno ostaja prikrito, saj prestrašene žrtve zlorab ponavadi molčijo in si ne upajo poiskati pomoči.

Naj opišem dogodek, ki se mi je pripetil pred davnimi petindvajsetimi leti, a se ga še vedno spominjam. V Prekmurju smo bili po pogrebu znanca povabljeni na sedmino. Med pogovorom se je k meni obrnil domačin in me vprašal, če imam otroke in izpit za avto. Ko sem pritrdila, je z odprtimi usti komaj izdaval vprašanje, kako je to možno. K sreči sem ostala mirna, podprli pa so me tedanji mož in znanci, ter mu naravnost odgovorila: »Zakaj pa ne?« V odgovor je nekaj zajecjal, jaz pa sem ga vprašala, če se mu to ne zdi normalno.

Tudi danes se mnogi sprašujejo, kako gluhi sploh lahko vozimo. Lani me je o tem povprašal znanec, mene pa je kar dvignilo. Na videz mirno sem ga vprašala, če misli, da za vožnjo nisem sposobna. Odgovoril mi je, da ne misli tako, potem pa mi je povedal, da nekoč zaradi hudega vnetja nekaj tednov ni slišal na eno uho, zato je bil med vožnjo povsem izgubljen. Kljub razlagi, da gluhi lahko vozimo, tega ni razumel, prav tako kot moški v Prekmurju. Kot kaže, se v petindvajsetih letih miselnost ni dosti spremenila. Ljudje se še vedno sprašujejo, kako gluhi lahko vozimo in imamo otroke.

Naš odgovor pa je jasen: zmoremo in sposobni smo. Ženske smo sposobne biti matere in žene, saj premoremo prav takšno ljubezen in toplino kot ostale matere. Gluhe matere in žene se bomo vedno borile za otroke in družino, nikoli pa ne bo nobena predlagana za Slovenko leta ali fatalno žensko. Tega ne potrebujemo. V nas bodo vedno tleli tiha borba, ljubezen, skrb in nezavedno dokazovanje, da smo enako sposobne kot ostale matere.

Jana Maier

Vreme

V zadnjem času se veliko pogovarjamo o vremenu. Ob tem se spominam na babico, ki mi je večkrat rekla, da se ljudje o vremenu lahko vedno pogovarjamo, tudi če si nimamo povedati kaj drugega.

Vreme lahko kroji usodo in marsikaj obrne na glavo. Takšnega vremena, kot je bilo v zadnjem času, pa ne pomnijo niti najstarejši. O njem sem se pogovarjal z mnogimi, vsi pa so mi povedali, da ne pomnijo tako hudega žledu, kot je bil letos. V naravi sem prebil veliko časa in opazoval, kako se podirajo mogočna drevesa, bukve in smreke s koreninami vred, ter kako se lomi sadno drevje. Česa podobnega še nisem doživel. Ko sem vse to fotografiral, mi je prišlo na misel, kako kruta je usoda, ki nam jo letos kroji vreme, kako mogočna je narava in kako nemočen je lahko človek. Stari ljudje so mi povedali, da tako velikih in hitrih sprememb vremena včasih ni bilo, zato sem prepričan, da se bo treba mnogo bolj potruditi za zmanjšanje onesnaževanja okolja. Danes nihče več ne more nikamor peš ali s kolesom in tudi javna prevozna sredstva premalo uporabljamo.

Naj opišem, kako sem omenjeno vremensko ujmo oziroma naravno katastrofo doživel sam. Žled, sneg, dež in sonce so se zgodili v tednu dni. Sinova sta ravno praznovala okroglo obletnico in, kot se spodobi, smo imeli zabavo v dolini blizu Žalca. V soboto smo se dobre volje odpravili od doma. Takoj ko sem avto zapeljal iz garaže, se mi je zarosila prednja šipa. Presenečeno sem ugotovil, da dežuje, čeprav je bila temperatura precej pod ničlo. Avto je bil v hipu ujet v ledeni oklep in večkrat sem

Polomljeno drevje

se moral ustaviti, da sem z njega odstranil led. Pot je minila brez posebnosti, zabava, ki je trajala do jutranjih ur, pa je odlično uspela.

Ko sem v nedeljo znova hotel sestiti v avto, sem komaj odprl vrata, saj se je na njem nabral žled, debel skoraj centimeter. Odpravili smo se proti domu in med vožnjo v daljavi opazili več modrih luči. Spraševali smo se, kaj se dogaja, saj nismo vedeli, ali gre za nesrečo ali kaj drugega. Kmalu smo ugotovili, da so na delu gasilci, ki so odstranjevali drevesa, katera so se podrla na cesto. Ko smo prispeli do Šmartnega ob Paki, je bila cesta v vas zaprta, zato sem se odločil, da bom peljal naprej, saj do doma lahko pridem po petih različnih poteh. Na poti proti Paški vasi je bilo polno podrtih dreves, ki pa so jih gasilci večinoma že odstranili, zato je bila cesta prevozna. Ker je bilo vozišče poti, ki sem jo izbral, da bi prišli do doma, preveč spolzko in ker je nanj padlo več kot dvajset dreves, smo se vrnili nazaj na glavno cesto. Ostale so nam še tri poti do doma, ki so bile prav tako neprevozne. Razmišljali smo, da bi prespali v hotelu v Velenju, a tudi cesta do njega je bila zaprta. Na srečo nam je uspelo priti do sorodnika v dolini in prespati pri njem. Ko smo se namestili, sem bil tako utrujen, da sem zaspal, takoj ko sem snel polžev vsadek.

Žled

Hiša, v kateri smo prespali, je v bližini gozda, sorodniki pa so mi naslednje jutro povedali, da je ponoči pokalo, kot bi kdo streljal s puško, zato so bolj malo spali in jih je bilo zelo strah. Ko smo popili čaj in kavo, smo se znova odpravili proti domu. Pred tem smo pri sovaščanih po telefonu preverili, ali so ceste že prevozne. Čeprav se je drevje še vedno podiralo in je bila večina cest neprevozna, so nas razveselili z novico, da se lahko iz Lokovice prebijemo do doma. Petsto metrov skozi gozd se nam še nikoli ni tako vleklo, čeprav sem vozil karseda hitro. Imeli smo neznansko srečo, saj so le nekaj minut zatem cesto vnovič zaprli.

Odstranjevanje podrtega drevja

Srečni, da smo končno doma, smo takoj opazili, da ni elektrike. Razmišljal sem, kaj storiti, nato pa čisto malo zakuril centralno, saj zaradi pomanjkanja elektrike ni delala črpalka, ki po radiatorjih poganja vodo. Zatem smo pripravili sveče, baterije in vse, kar bomo potrebovali ponoči. Tudi voda iz pip je vedno manj tekla, saj črpalka ni delovala.

Popoldne se je naenkrat zasvetilo in veselje, da smo dobili elektriko, čeprav le za eno uro, je bilo neizmerno. Noč na ponedeljek je bila najbolj strašna, saj je ves čas pokalo, hreščalo in se podiralo.

Zjutraj smo se s predsednikom vaške skupnosti dogovorili, da organiziramo akcijo odstranjevanja podrtih dreves na občinski cesti, ki vodi do Šmartnega ob Paki in ji vaščani rečemo pot po peklu. Tokrat je cesta opravičila svoje ime, saj je bilo podrtih toliko dreves, da je namesto gozda ob njej nastala skoraj čistina. Drevesa smo odstranjevali do poznega popoldneva in jo uspešno očistili, da je bila pot v dolino znova prevozna.

Vsa čast gasilcem in vsem, ki so priskočili na pomoč. Zmotili pa so me mnogi, ki so le pame-tovali in niso bili pripravljeni nič narediti. Elektri-ka se je občasno pojavila, nato spet izginila, vendar smo imeli v primerjavi z drugimi, ki so bili brez nje več dni, precejšnjo srečo.

Ko so nastopile otoplitve, pa smo imeli po vsej Sloveniji nove nevšečnosti, saj so se pojavile poplave in sprožili plazovi.

Upam, da nam bo vreme v nadaljevanju leta bolj naklonjeno, saj, kot pravijo, za vsakim dežjem posije sonce.

Franc Forštner

8. marec – dan žena

Dan žena (izvirno: dan delovnih žena) je mednarodni praznik žensk, ki ga v okrog sto državah praznujejo vsako leto 8. marca. To je dan praznovanja ekonomske, politične in socialne enakopravnosti ter dosežkov žensk.

Zgodovina

Osmega marca 1857 so delavke, zaposlene v tekstilnih tovarnah v New Yorku, organizirale protest. Uprle so se nečloveškim delovnim pogojem in prenizkim plačam. Policija je protestnice napadla in pridržala. Dve leti kasneje, prav tako marca, so iste ženske ustanovile prvi delavski sindikat, da bi se z njegovo pomočjo zavarovale in si pridobile nekaj osnovnih pravic na delovnem mestu. Osmega marca 1908 se je na ulicah New Yorka zbralo petnajst tisoč žensk ter zahtevalo krajši delovni čas, boljšo plačo in volilno pravico. Njihov slogan je bil 'kruh in vrtnice'. Kruh je simboliziral ekonomsko varnost, vrtnice pa boljšo kakovost življenja. V maju je socialistična stranka zadnjo nedeljo v februarju razglasila za državni praznik žensk.

Uradno priznanje mednarodnega praznika dneva žena

Dve leti kasneje, leta 1910, je na mednarodni socialistični konferenci v Kopenhagenu nemška feministka in socialistka Clara Zetkin predlagala priznanje mednarodnega praznika žensk. Njen predlog so sprejeli in dan žena posvetili počastitvi boja za ženske pravice, vključujoč volilno pravico, datuma za praznovanje pa niso izbrali. Praznik so prvič praznovali 19. marca 1911 v Avstriji, Nemčiji, Švici in na Danskem, 8. marca pa se ga je začelo praznovati leta 1917. Datum ni bil naključno izbran, saj je tega dne leta 1911 v požaru v tekstilni tovarni v New Yorku življenje izgubilo več kot 140 žensk, ki so protestirale zaradi nečloveških delovnih razmer.

Zadnjo februarjsko nedeljo leta 1917 so ženske v Rusiji s sloganom 'kruh in mir' znova začele s protestom kot odzivom na več kot dva milijona ruskih vojakov, ki so padli v vojni. Kljub pritiskom niso odnehale, dokler ni bil car prisiljen odstopiti in jim je začasna vlada priznala volilno pravico. To se je zgodilo 23. februarja po julijanskem koledarju, ki je takrat še veljal v Rusiji. Po gregorijanskem koledarju je bilo to 8. marca.

Enakopravnost žensk v Sloveniji

Tudi v Sloveniji so potekali boji za enakopravnost žensk. Že leta 1897 je začel izhajati ženski časopis Slovenka, prvo žensko društvo pa je bilo ustanovljeno leto dni kasneje. Pomembna je tudi letnica 1906, ko je Marija Urbas na graški univerzi kot prva Slovenka doktorirala iz filozofije. Ženske so več enakopravnosti pridobile leta 1945, ko je bila uzakonjena splošna volilna pravica. Leta 1974 so v ustavo SFRJ zapisali, da vsaka ženska lahko svobodno odloča o rojstvu otrok, tri leta kasneje pa je bila uzakonjena pravica vsake ženske do umetne prekinitve nosečnosti iz drugih, ne le iz zdravstvenih razlogov. Leta 1989 je začel delovati prvi telefon za pomoč ženskam in otrokom žrtvam nasilja.

Povzel: Adem Jahjefendić
Vir: Wikipedija in www.zenska.si

Počitniški dom v Kranjski Gori

Razpis za brezplačno letovanje socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin v Kranjski Gori

V marcu smo v vsa društva poslali razpis za brezplačno letovanje in rehabilitacijo socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin. Letovanje in rehabilitacija bosta potekala v počitniškem domu v Kranjski Gori. Razdeljena bosta v pet petdnevni terminov v času od 19. maja do 8. junija 2014.

Za brezplačno letovanje in rehabilitacijo se lahko prijavite v matičnem društvu. Društva bodo prijave zbirala do 11. aprila 2014 in jih posredovala na Zvezo.

Aleksandra Rijavec Škerl
vodja programa

KULTURNI PROJEKTI ZDGNS V LETU 2014

<i>KULTURNI PROJEKT</i>	<i>PREDVIDENI DATUM</i>	<i>LOKACIJA IN IZVAJALEC</i>
<i>FILMSKA DELAVNICA GLUHIH</i>	<i>4.-6. april 2014</i>	<i>Kranjska Gora, v izvedbi Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije</i>
<i>GLEDALIŠKA DELAVNICA GLUHIH</i>	<i>11.-13. april 2014</i>	<i>Kranjska Gora, v izvedbi Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije</i>
<i>LIKOVNA KOLONIJA GLUHIH</i>	<i>13.-15. junij 2014</i>	<i>Slovenske Konjice, v izvedbi Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Slovenske Konjice</i>
<i>PREMIERA GLEDALIŠKE IGRE</i>	<i>6. junij 2014</i>	<i>BTC SiTi Teater, v iz- vedbi gledališke skupine Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje</i>
<i>UDELEŽBA NA MEDNARODNEM GLEDALIŠKEM FESTI- VALU SALVIA</i>	<i>20.-26. julij 2014</i>	<i>Vacs (Madžarska), v izvedbi Zveze gluhih Madžarske</i>
<i>GLEDALIŠKI FESTIVAL GLUHIH</i>	<i>11. ali 18. oktober 2014</i>	<i>Krško, v izvedbi Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško</i>
<i>DAN SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA</i>	<i>14. november 2014</i>	<i>Ljubljana, v izvedbi Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije</i>
<i>FILMSKI FESTIVAL GLUHIH</i>	<i>8. ali 22. november 2014</i>	<i>Koper, v izvedbi Društva gluhih in naglušnih Koper</i>